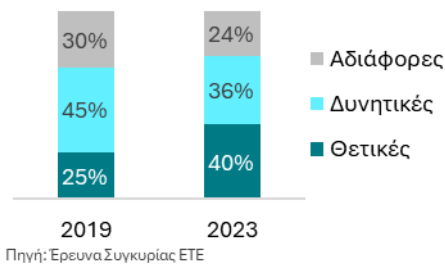

Ούριος άνεμος για την ενίσχυση των συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων

Σε μία περίοδο που η ελληνική οικονομία ξεχωρίζει για τις υψηλές της ταχύτητες συγκριτικά με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, εντύπωση προκαλεί η παράλληλη επιτάχυνση επίτευξης συμφωνιών εξαγορών και συγχωνεύσεων (η μόνη ευρωπαϊκή χώρα που παρουσιάζει αύξηση μετά την πανδημία). Με τη μεγέθυνση και την επίτευξη οικονομιών κλίμακας να είναι διαχρονικό ζητούμενο για το ελληνικό επιχειρείν, η Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της ΕΤΕ αξιοποίησε την έρευνα πεδίου της σε 800 ΜμΕ προκειμένου να χαρτογραφήσει την ευρύτερη κουλτούρα και τις προοπτικές συνεργασιών στον τομέα των ΜμΕ. Ως βασικά ευρήματα της μελέτης αναδεικνύονται i) η αυξημένη διάθεση των ΜμΕ για συνεργασίες καθώς και ii) η θετική συγκυρία για περαιτέρω αξιοποίησή τους, τόσο μέσω σχετικών μεταρρυθμίσεων όσο και μέσω ευρύτερης αναβάθμισης της επιχειρηματικής κουλτούρας, οδηγώντας σε οφέλη ανταγωνιστικότητας.

ΜμΕ με διάθεση για συνεργασίες (% τομέα ΜμΕ)

Ειδικότερα, το 40% των ΜμΕ παρουσιάζεται θετικό έναντι της σύναψης συνεργασιών, έναντι 25% του τομέα το 2019 αλλά χαμηλότερα από το μεταπανδημικό υψηλό της τάξης του 62% (όπου οι περιορισμοί λειτουργίας καθιστούσαν τις συνεργασίες πιο επιτακτικές), με την διάθεση αυτή να κατανέμεται ομοιόμορφα μεταξύ των επιχειρήσεων διαφορετικών μεγεθών. Επιπλέον, εξαιρετικά ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ΜμΕ δηλώνει ότι επιδιώκει συνεργασίες για στρατηγικούς λόγους (όπως επίτευξη οικονομιών κλίμακας, δικτύωση στο εξωτερικό ή πρόσβαση σε τεχνογνωσία), έναντι μόλις 14% που στοχεύει σε ευνοϊκότερη

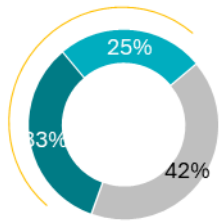
φορολογική μεταχείριση. Όσον αφορά τις προτιμώμενες μορφές συνεργασίας, αυτές εν μέρει συνδέονται με την προθυμία των ιδιοκτητών επιχειρήσεων να παραχωρήσουν πλήρη ή μερικό έλεγχο των επιχειρήσεών τους. Βάσει της έρευνάς μας, το 22% των θετικών προς τις συνεργασίες ΜμΕ είναι διατεθειμένο σε μεγαλύτερο βαθμό να παραχωρήσει ακόμα και πλειοψηφικό μερίδιο ελέγχου, προκρίνοντας ανεπιφύλακτα μορφές συνεργασίας όπως εξαγορές, συγχωνεύσεις ή ένταξη σε αλυσίδα (με υψηλότερη ένταση στην Αθήνα όπου το ποσοστό ξεπερνά το 30%).

Η εξέταση των ΜμΕ με συνεργασίες σε ισχύ δείχνει πως αυτές αποτελούν ένα εξέχον κομμάτι του τομέα αφού στοχεύουν σε μεγαλύτερο βαθμό σε ανάπτυξη (69% του τομέα έναντι 51% για τις λοιπές ΜμΕ) αλλά επενδύουν και με συγκριτικά μεγαλύτερη ένταση, με τις επενδύσεις να αντιστοιχούν κ.μ.ο στο 19% του κύκλου εργασιών τους (έναντι 9% για τις λοιπές ΜμΕ), στοιχεία που προοιωνίζουν την μεγέθυνση των επιχειρήσεων αυτών. Παράλληλα, αξίζει να σημειωθεί ότι η απόφαση για συνεργασία φαίνεται να έχει σημαντική συσχέτιση με κρίσιμους πυλώνες ανταγωνιστικότητας όπως η εξωστρέφεια και η διάθεση για επενδύσεις (όπως πράσινες και ψηφιακές). Ξεχωρίζει ωστόσο η επιδίωξη καινοτομίας, με 65% όσων έχουν συνεργαστεί να τη θεωρούν βασική πηγή ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος (έναντι 28% των λοιπών ΜμΕ).

Κοιτάζοντας μπροστά, το στοίχημα έγκειται (i) στην ενεργοποίηση των θετικών σε συνεργασία ΜμΕ να κάνουν το βήμα (καθώς μόλις ¼ των θετικών ΜμΕ έχει προχωρήσει σε συνεργασίες) και (ii) στην ενθάρρυνση των δυνητικά θετικών (36% του τομέα των ΜμΕ) να πειστούν για τα οφέλη των συνεργασιών. Ως προς αυτή την κατεύθυνση, η ανάλυσή μας προσφέρει χρήσιμα συμπεράσματα, καθώς η πλειοψηφία του τομέα (58% των δυνητικά θετικών

Προϋποθέσεις μεταστροφής ΜμΕ (% δυνητικά θετικών ΜμΕ)

58% ζητά μεταρρυθμίσεις

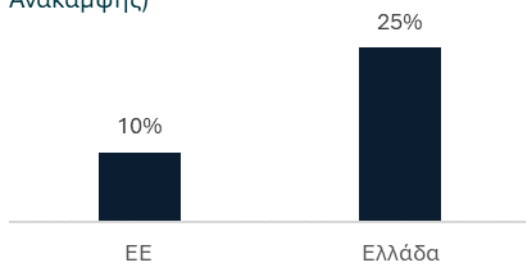
- Διατήρηση ελέγχου επιχείρησης
- Γενναιότερα φορολογικά κίνητρα
- Βελτίωση θεσμικού περιβάλλοντος

Πηγή: Έρευνα Συγκυρίας ΕΤΕ

ΜμΕ) ζητά βελτίωση του φορολογικού και θεσμικού περιβάλλοντος προκειμένου να γίνει θετικό σε συνεργασία. Συνεπώς, η πλειοψηφία του τομέα είναι δεκτική στις σχετικές παρεμβάσεις που προωθούνται (π.χ. διεύρυνση φορολογικών κινήτρων, ρύθμιση διακρατικών συνεργασιών), με μόνο το 42% να εμφανίζει δομικό ζήτημα κουλτούρας (καθώς δηλώνει απρόθυμο να παραχωρήσει έστω μερικό έλεγχο της επιχείρησης). Πέραν ωστόσο των παρεμβάσεων που οι ίδιες οι ΜμΕ επιθυμούν, η μετουσίωση της διάθεσης για συνεργασίες σε συμφωνίες προαπαιτεί βελτίωση της χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης και κουλτούρας των ΜμΕ, κυρίως στους ακόλουθους τομείς:

- Της λογιστικής διαφάνειας: για να διευκολυνθεί η αποτίμηση των επιχειρήσεων και να καλλιεργηθεί κλίμα εμπιστοσύνης (σημειώνουμε ότι ευεργετικά σε αυτό θα λειτουργούσε η περαιτέρω ανάπτυξη της εναλλακτικής αγοράς του Χρηματιστηρίου Αθηνών).
- Της επιχειρηματικής κουλτούρας: η οποία θα ενισχύσει την αναζήτηση ευκαιριών (όπως η ενημέρωση για τα οφέλη συνεργασίας και το εύρος των εναλλακτικών π.χ. clusters).

Δράσεις βελτίωσης επιχειρηματικού περιβάλλοντος στο Ταμείο Ανάκαμψης (% συνόλου μεταρρυθμίσεων του Ταμείου Ανάκαμψης)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Η τρέχουσα συγκυρία αποτελεί ευκαιρία υλοποίησης των απαραίτητων μεταρρυθμίσεων, καθώς (i) το μεγαλύτερο μέρος της “μεταπανδημικής φόρας” στην ενίσχυση της συνεργατικής κουλτούρας παραμένει ενεργό και (ii) κίνητρα εταιρικών μετασχηματισμών (και εν γένει δράσεις βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος) περιλαμβάνονται στις δράσεις του Ταμείου Ανάκαμψης, αποτελώντας το 25% των μεταρρυθμίσεων του σχεδίου Ελλάδα 2.0 (έναντι 10% για την ΕΕ). Επιπλέον, τα οφέλη από την αναβάθμιση της κουλτούρας συνεργασιών μεταξύ των ΜμΕ αναμένεται να είναι ευρεία, δεδομένης της υψηλής της συσχέτισης με άλλες πτυχές της υγιούς επιχειρηματικότητας όπως η καινοτομία και η

εξωστρέφεια και επομένως θα θέσει τα θεμέλια ενός ενάρετου κύκλου ανάπτυξης για τον τομέα των ΜμΕ.

Η μελέτη μπορεί να ανευρεθεί στην ιστοσελίδα του Ομίλου της Εθνικής Τράπεζας, στην ενότητα Οικονομικές Μελέτες και Αναλύσεις (Κατηγορία Ελληνική Επιχειρηματικότητα): <https://www.nbg.gr/el/omilos/meletes-oikonomikes-analuseis/reports/smes-coops-2024>

Αθήνα, 10 Σεπτεμβρίου 2024